



SETBİR Başkanı Tarık Tezel: "Türkiye'nin seçimi sağlıklı süt olmalı"

Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği (SETBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Tarık Tezel, 1 Haziran Dünya Süt Günü nedeni ile bir açıklama yaptı.

Türkiye'nin de üyesi olduğu Birleşmiş Milletler Gıda Tarım Örgütü'nün (FAO) 2001 yılında aldığı karar uyarınca, üye ülkelerin neredeyse tamamında Dünya Süt Günü, her yıl 1 Haziran'da kutlanıyor. SETBİR de bu yıldan itibaren bu uluslararası karara uyarak Dünya Süt Günü'nü 1 Haziran'da kutlamaya karar verdi. Öyle umuyoruz ki Türkiye süt ve süt ürünleri sektörünün diğer sivil toplum örgütleri ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı da gelecek yıldan itibaren Dünya Süt Günü'nü 1 Haziran'da kutlayacaklar.

Süt ürünleri sektörü 500 bin kişiyi besliyor

Türkiye süt ve süt ürünleri sektöründe kamu otoritesinden onaylı ve denetimli 2150 işletme faaliyet gösteriyor. Sektör yılda 18 milyar TL ciro yaparken, 50 bin kişiye doğrudan istihdam sağlıyor. Yanı sıra 200 bin çiftçi, 200 bin satış noktası ve 50 bin nakliyecisi de süt ve süt ürünleri sektöründen ekmek yiyor.

Üretilen çiğ sütün yarısı kayıtdışı işleniyor

Türkiye'de 2017 yılında 20,7 milyon ton çiğ süt üretildi. Bu miktarın %91'i inek, %6'sı koyun, %3'ü ise keçi sütü. Yine geçen yıl Türkiye'de süt ve süt ürünleri sanayii tarafından 1,55 milyon ton içme sütü, 133 bin ton süttozu, 60 bin ton tereyağı, 690 bin ton peynir, 1,17 milyon ton yoğurt, 717 bin ton ayran üretildi. Sanayi bu üretimi, 2017 yılında üretilen toplam inek sütünün %48,6'sını işleyerek gerçekleştirdi. Bir başka deyişle geçen yıl Türkiye'de üretilen sütün yarısı sanayi tarafından işlenirken, diğer yarısı kayıt dışı işletmelerde işleme tabi tutuldu, sokak sütü olarak tüketildi.

Kayıtlı sütün yüzde 97'sini SETBİR işliyor

Bu yapı içinde SETBİR üyesi şirketler de günde toplam 27 bin ton süt işleyerek yer alıyorlar. Yılda 9,8 milyon tona denk gelen bu üretim miktarı, kayıtlı süt pazarının %97,4'üne, Türkiye'de bir yılda üretilen toplam süt miktarı olan 20,7 milyon tonun ise %47,3'üne karşılık geliyor.

Hedef yılda kişi başı 300 kilo süt ürünü tüketmek

Türkiye'de geçen yıl kişi başına 256,2 kilo süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketildi. Bu miktar, FAO verilerine göre dünyada ortalama 111,4 kilo, gelişmiş ülkelerde ise 300 kilonun üzerinde.

Gerek SETBİR üyesi süt ürünü üreticileri gerekse sektörün diğer paydaşları, halkımızın en kaliteli ve en hesaplı süt ürünlerine ulaşması, hayvansal proteinin en sağlıklı ürünlerini tüketmesi için canla başla çalışıyor. Ancak yukarıda ifade ettiğim ve her fırsatta vurguladığım gibi, tüketim yeterli değil.

Halbuki kayıtlı üretim yapan süt ve süt ürünleri sektöründe üretim kapasitesi, bugünkünün çok üzerinde bir tüketimi karşılayabilecek seviyede. Bunun için yeterli kaynak, teknoloji ve bilgi birikimimiz var. Dolayısıyla hedefimiz, halkımızın tıpkı gelişmiş ülkelerde olduğu gibi, kişi başı yılda en az 300 kilo süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketmesi.

Seçimimiz sağlıklı sütte yan olmalı

Ancak bu noktada çok büyük önem arz eden bir husus da bu süt ve süt ürünlerinin niteliği. Türkiye'nin seçimi sağlıklı süt olmalı. Pastörize edilmemiş çiğ süt, ambalajsız süt ürünü insan sağlığı için ciddi riskler taşıyor. Çiğ sütteki "patojen" yani hastalığa neden olan mikroorganizmalar, insanda vereme (Mycobacterium tuberculosis), "Q Ateşi" denilen ateşli bir hastalığa (Coxiella burnetti), bir adı da Malta Humması olan Brusella'ya (Brucellosis), tifoya (Salmonella) ve dizanteriye (Shigella) yol açar ve bunlar, eğer önlem alınmazsa salgın hastalığa dönüşür.

Fransız biliminsanı Louis Pasteur'ün 156 yıl önce (1862) bulduğu ve onun adını taşıyan yöntem, insanları çiğ inek sütüyle bulaşabilen bu ölümcül hastalıklardan korumayı başardı. Eğer bugün süt ve süt ürünlerinin pastörize edilip ambalajlanarak satıldığı ülkelerde insanlar süttten hastalık kapmıyorlar ise nedeni akıldır, bilimdir.

Ama ne yazık ki bugün ülkemizde bilimsel eğitimden geçmiş olmalarına rağmen kimi insanlar, uzmanı olmadıkları halde süt ve süt ürünleri hakkında ahkam kesmekte, tüketiciyi çiğ süt içmeye, ambalajsız ürün tüketmeye özendirilmekte. Bu bilgi kirliliği, eğer önüne geçilmez ise halk sağlığını tehdit eden gelişmelere yol açabilir.

Süt sağlıklıdır. Ama pastörize edilmiş, hijyenik ambalaj ile korunmuş süt ve süt ürünü sağlıklıdır. Sokakta satılan, pastörize edilmemiş çiğ süt ve pastörize edilmemiş çiğ süttten yapılan her türlü süt ürünü ise risklidir, sakıncalıdır.

Hayvancılığa yatırım şart

Yukarıda ifade edilen kişi başı yılda en az 300 kilo süt ve eşdeğeri süt ürünü tüketme hedefine ulaşmak için yeterli hayvan kaynağına sahip olabilmeliyiz. Ancak bugün Türkiye'de sütte ve kırmızı ette yeterli hayvanımız yok. Her yıl giderek artan miktarlarda süt ve besi sığırı ithal ediyoruz. Eğer kendi hayvan kaynağımızı geliştiremezsek bu ithalat yarın da devam edecek.

Dolayısıyla her halükârda, bugün 80 milyon olan, 2023'te 84 milyon, 2050'de 93 milyon olması öngörülen nüfusumuzun süt ve hatta kırmızı et kaynaklı hayvansal protein ihtiyacını karşılayabilmek için hayvan sayımızı artırmak, bunun için de hayvancılığa yatırım yapmak şart.

Bu yatırım, nüfusumuzu yeterli miktarda hayvansal proteinle beslemekle kalmayacak, bu sayede gelişecek sağlıklı nesiller daha az hastaneye, daha az huzurevine ihtiyaç duyacak, hayvansal proteinle büyüyen nesiller daha çok keşfe ve icada imza atacak. Bu hayvansal proteinin kaynağı olan hayvanların yerinde beslenmesi ile köyden kente göç önlenecek, köylülükten çiftçiliğe geçilirken kent dışı hayatta da refah artarak kırsal kalkınma gerçekleşecek. Kentte de kırsalda da daha sağlıklı, daha verimli, daha mutlu ve refah içinde bir toplum olmanın yolu açılacak.